

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΒΥΦΦ334	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5ο και πάνω
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Η βυζαντινή ποίηση (10ος-12ος αι.)		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις και παρουσιάσεις		3	10
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΒΥΦΦ 100, το ΑΕΦΦ 015, και το ΒΥΦΦ 101 ή το ΒΥΦΦ 102		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://elearn.uoc.gr https://sso.uoc.gr/login		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

και Παράρτημα Β

- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Στο παρόν σεμινάριο θα μελετήσουμε τον ποιητικό λόγο στο Βυζάντιο σε μία από τις πιο σημαντικές περιόδους του, από τον 10ο έως τον 12ο αι. Μέσα από το έργο σημαντικών ποιητών (Ιωάννης Γεωμέτρης, Συμεών Νέος Θεολόγος, Ιωάννης Μαυρόπους, Μιχαήλ Ψελλός, Χριστόφορος Μυτιληναίος, Κωνσταντίνος Μανασσής, Θεόδωρος Πρόδρομος) αλλά και ελάσσονες περιπτώσεις, λαμβάνοντας υπόψη και την προηγούμενη ποιητική παράδοση στο Βυζάντιο, θα εξετασθούν βασικά ζητήματα για την ποίηση και τους εκπροσώπους της: ζητήματα που αφορούν τα παλαιότερα πρότυπα, την αρχαιότητα και τα ποιητικά είδη της, τις μετατοπίσεις της χριστιανικής περιόδου, την ορολογία και τις ποιητικές τεχνικές που συμβάδizαν με την παράδοση ή καινοτομούσαν, τη θέση του ποιητή σε κάθε εποχή, κ.ά.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;	
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις Λήψη αποφάσεων Αυτόνομη εργασία Ομαδική εργασία Εργασία σε διεθνές περιβάλλον Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών - Αυτόνομη εργασία - Ομαδική εργασία - Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών - Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής - Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης	

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγική συζήτηση: παραδοσιακές και νεότερες θεωρήσεις/περιγραφές της βυζαντινής ποίησης και των ειδών της 2. Βασικές παράμετροι που αφορούν την ποιητική τέχνη στο Βυζάντιο: στίχος/μέτρο, αρχαιότητα και χριστιανισμός, ποιητικά υπο-είδη και ποιητικές λειτουργίες, θεματική/περιεχόμενο· η θέση του ποιητή σε κάθε εποχή, η απήχηση και η φήμη του στην κοινωνία· ανωνυμία και επώνυμη ποίηση, η έννοια του ποιητικού έργου, κ.ά. 3. Ο παράγοντας του υλικού χειρόγραφου/βιβλιακού και επιγραφικού πολιτισμού. 4. Θεωρητικές αρχές στον ποιητικό λόγο της εν λόγω εποχής. 5. Νέες τάσεις από τον ένα αιώνα στον άλλο, σχέση της ποίησης με τη διανόηση και τον πνευματικό πολιτισμό. 6. Πιθανές μετατοπίσεις, όπως π.χ. από το περισσότερο παραδοσιακό επίγραμμα προς μία περισσότερο προσωπική ποίηση, με τον ποιητή να παίρνει πιο κεντρική θέση στο έργο του. 7. Ο ποιητής και η έννοια της ποιητικής συλλογής μέσα στα Άπαντα ενός συγγραφέα. 8. Απάντηση σειράς ερωτημάτων μέσα από συγκεκριμένα ποιητικά έργα: - Ποια η σχέση του ποιητή με το κοινό του; - Ποια η σχέση της ποίησης με την εξουσία και πιθανούς πάτρωνες της; - Ποια η σχέση της ποίησης με τη δημόσια ζωή και τις πολιτισμικές τάσεις, την εκπαίδευση και την επαγγελματική ανέλιξη, τη λογοτεχνία, την πίστη και τις επικρατούσες ιδέες, τον άνθρωπο και την κοινωνία της εποχής; - Ποια η ιδιαίτερη σχέση της ποίησης με την εικόνα; - Ποια η ιδιαίτερη σχέση της ποίησης με τον δημόσιο λόγο (επικαιρότητα) και τον δημόσιο χώρο (επιγραφική). 9. Συμπεράσματα.	
--	--

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	Στην τάξη
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία	• Διδακτικό Υλικό (αρχεία, διαφάνειες, παρουσιάσεις, μελέτες) και επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας του μαθήματος

με τους φοιτητές		• Επικοινωνία μέσω email	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ		Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS		Διαλέξεις, μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	39
		Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για τις παρουσιάσεις	105
		Συγγραφή τελικής εργασίας	106
		Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	250
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ			
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης			
Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.		Οι φοιτητές θα αξιολογούνται μέσα από τη συμμετοχή-παρουσία τους στις εβδομαδιαίες συναντήσεις κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Επίσης θα συνεισφέρουν στη ανάπτυξη του γενικού θέματος, μέσα από την δημόσια παρουσίαση ενώπιον των συμφοιτητών τους, με την ειδικότερη πτυχή που θα έχουν οι ίδιοι αναλάβει, ενώ έτσι θα ελέγχεται και η πορεία της δουλειάς τους. Εβδομαδιαίες συναντήσεις, επιπλέον του τριώρου, θα συνεισφέρουν στην ξεχωριστή αντιμετώπιση του κάθε ειδικού θέματος, ενώ ταυτόχρονα θα διευκρινίζουν απορίες γενικού ή ειδικού χαρακτήρα επί του θέματος, που δεν αφορούν το σύνολο των συμμετεχόντων. Τέλος μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων καθοριστική στην τελική βαθμολόγησή τους θα είναι η γραπτή εργασία που θα παραδώσουν μέχρι δύο εβδομάδες μετά την ολοκλήρωση της αντίστοιχης εξεταστικής περιόδου.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ (ενδεικτική) ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γενικές μελέτες:

- Fl. Bernard – K. Demoen (επιμ.), *Poetry and its contexts in eleventh-century Byzantium*, Farnham-Burlington 2012
- Fl. Bernard, *Writing and Reading Byzantine Secular Poetry, 1025-1081*, Oxford 2014
- Fl. Bernard και K. Demoen, στο Stratis Papaioannou (έκδ.), *The Oxford Handbook of Byzantine Literature*, Oxford 2021, 365-380
- I. Drpić, *Epigram, Art, and Devotion in Later Byzantium*, Cambridge 2016
- W. Hörandner, *Poetry and Romances*, στο Elizabeth Jeffreys, J. Haldon και R. Cormack, *The Oxford Handbook of Byzantine Studies*, Oxford-New York 2008, 894-906
- W. Hörandner, *Η ποίηση στη βυζαντινή κοινωνία: Μορφή και λειτουργία*, μτφ. Ι. Βάσσης – Μαρίνα Λουκάκη, Αθήνα 2017 = W. Hörandner, *Forme et fonction: remarques sur la poésie dans la société byzantine*, Paris 2017
- W. Hörandner – A. Rhoby – N. Zagklas (επιμ.), *A Companion to Byzantine Poetry*, Leiden-Boston 2019

- H. Hunger, *Βυζαντινή Λογοτεχνία. Η λόγια κοσμική γραμματεία των Βυζαντινών*, τ. Β', Αθήνα 1992, 479-611 (το κεφάλαιο Ποίηση)
- Elizabeth M. Jeffreys, το λήμμα epigram στο A. P. Kazhdan (εκδ.), *The Oxford Dictionary of Byzantium*, τ. 1, New York-Oxford 1991, 711
- Elizabeth M. Jeffreys-M. Jeffreys, το λήμμα Poetry (ecclesiastical, oral), στο A. P. Kazhdan (εκδ.), *The Oxford Dictionary of Byzantium*, Νέα Υόρκη-Οξφόρδη 1991, τ. 3, 1688-90
- M. D. Lauxtermann, *The Spring of Rhymn*, Wien 1999 = M. D. Lauxtermann, *Οι απαρχές του ρυθμού. Ένα δοκίμιο για τον πολιτικό στίχο και άλλα βυζαντινά μέτρα*, Θεσσαλονίκη 2007
- M. D. Lauxtermann, *Byzantine Poetry from Pisides to Geometres: Texts and Contexts*, τ. 1-2, Wien 2003, 2019
- A. Rhoby – N. Zagklas (επιμ.), *Middle and Late Byzantine Poetry: Texts and Contexts*, Turnhout 2018
- P. Odorico-P.A. Agapitos-M. Hinterberger (επιμ.), "*Doux remède...*": *poésie et poétique à Byzance: actes du IVe colloque international philologique, Paris, 23-24-25 février 2006 organisé par l'E.H.E.S.S. et l'Université de Chypre*, Paris 2009
- C. A. Trypanis, *Greek Poetry, From Homer to Seferis*, London-Boston 1981, 381-579 = K. A. Τρυπάνης, *Ελληνική ποίηση: από τον Όμηρο ως τον Σεφέρη*, Αθήνα 1986

Εκδόσεις έργων (επιλεγμένων ποιητών):

- M. De Groote (έκδ.), *Christophori Mitylenaii versuum variorum collectio cryptensis*, Turnhout 2012
- A. Kambylis (έκδ.), *Hymnen: Symeon, the New Theologian*, Berlin-New York 1976
- Chr. Livanos – Fl. Bernard (έκδ.), *The poems of Christopher of Mytilene and John Mauropous*, Cambridge, Mass. [u.a.] (2018)
- G. Papagiannis (έκδ.), *Theodoros Prodromos. Jambische und hexametrische Tetrasticha auf die Haupteinzählungen des Alten und des Neuen Testaments*, τ. 7/1-2, Wiesbaden 1997
- Maria Tomadaki (έκδ.), *Iohannis Geometrae Carmina Iambica*, Turnhout 2023
- Emilie Marlène van Opstall (έκδ.), *Jean Géomètre. Poèmes en hexamètres et en distiques élégiaques*, Leiden-Boston: Brill, 2008
- L. G. Westerink (έκδ.), *Michaelis Pselli Poemata*, Stuttgart-Leipzig 1992